

Chieftain w Bydgoszczy

#Strategia i polityka 14 sierpnia 2014

W przeddzień Święta Wojska Polskiego na terenie 1. Brygady Logistycznej odbyła się uroczystość wymiany pojazdów pancernych pomiędzy Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy, a brytyjskim Muzeum Broni Pancernej w Bovington.

Czołg FV4201 Chieftain Mk 11 przekazany przez Tank Museum w Bovington dla Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy

Podczas uroczystości, w której uczestniczyli m.in. minister Spraw Zagranicznych Radosław Sikorski, Szef Inspektoratu Sił Zbrojnych RP gen. broni Jan Gruszka, ambasador Wielkiej Brytanii w Polsce Robin Barnett, dyrektor Tank Museum w Bovington Richard Smith i dyrektor Muzeum Wojsk Lądowych (MWL) w Bydgoszczy Mirosław Giętkowski, dokonano przekazania czołgu FV4201 Chieftain dla polskiej placówki i czołgu T-72 dla brytyjskiej.

Minister Spraw Zagranicznych Radosław Sikorski oraz Szef Inspektoratu Wsparcia SZ RP gen. broni Edward Gruszka podczas uroczystości wymiany pojazdów

Brytyjski pojazd pancerny z MWL, będzie pierwszym tego typu wozem bojowym w Polsce. FV4201, który trafił do bydgoskiej placówki, o nazwie własnej *Fear Naught* (*Nieustraszony*) został wyprodukowany w kwietniu 1972 i do 1974 stacjonował w Ludgershall w Anglii. Następnie od maja 1974 do 1988 był używany na terenie Republiki Federalnej Niemiec, wchodząc w skład brytyjskiej Armii Renu - BOAR (British Army of the Rheine).

Dyrektor Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy dr Mirosław Giętkowski

W trakcie służby czołg został zmodernizowany poprzez zamontowanie dodatkowego opancerzenia kadłuba, co oznaczało dostosowanie go do standardu Chieftain Mk 10. Później pojazd wyposażono w termowizyjny system obserwacji i kierowania ogniem Barr & Stroud TOGS (Thermal Observation and Gunnery System), dzięki czemu doprowadzono go do wersji Mk 11. W 1988 Chieftain wrócił do Ludgershall, a po wycofaniu ze służby został przeznaczony na cel poligonowy w 1999. Nie został jednak w użyty w tym celu. FV4201 pełnił rolę pomnika, postawionego przez jednostką wojskową w Bulford, a po jej likwidacji został przejęty przez Tank Museum w Bovington.

Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy przekazało w zamian czołg typu T-72 wycofany niedawno z eksploatacji w Wojsku Polskim

Historia czołgu Chieftain rozpoczęła się w 1956, gdy brytyjska armia zaczęła poszukiwać następcy dotychczasowych pojazdów: skonstruowanego w końcu II wojny światowej czołgu średniego FV4007/4011/4012/4015/4017 Centurion oraz stworzonego w latach 1950. ciężkiego czołgu FV214 Conqueror. Nowy wóz bojowy miał przewyższać własnościami jezdnyymi Centuriony i mieć uzbrojenie o podobnym kalibrze i skuteczności jak 120-mm armata L1 ciężkiego Conquerora. Pojazd miał być przy tym niższy od dotychczasowych, ale odpowiednio szeroki. Wszystko po to, aby umieścić na nim wieżę o odpowiednio dużej średnicy łożyska oporowego, co miało pozwolić na jej korzystne ukształtowanie.

Pierwszy prototyp nowego czołgu powstał w 1959 i został wyprodukowany przez Royal Ordnance Factory w Leeds. Pierwsze pojazdy zostały poddawane próbom wojskowym w Equipment Trials Wing w Bovington od grudnia 1962. W maju 1963 podjęto decyzję o przyjęciu czołgu Chieftain do uzbrojenia.

Kompania honorowa i sztandar 1 Brygady Logistycznej w Bydgoszczy podczas uroczystej wymiany sprzętu pomiędzy muzeami w Bydgoszczy i Bovington

Pierwsze seryjne FV4201 trafiły do jednostek liniowych pod koniec 1966, łącznie dla armii brytyjskiej wyprodukowano 900 czołgów tego typu. Produkcja na potrzeby armii brytyjskiej trwała do 1971. W 1975 wszystkie brytyjskie pułki czołgów były już

wyposażone w Chieftainy, a czołgi wcześniejszych typów wycofano z uzbrojenia. Już 1966, wraz z pierwszymi dostawami FV4201, wycofano ciężkie pojazdy FV214 Conqueror.

Ówczesne brytyjskie pułki pancerne liczyły po 74 wozy i składały się z czterech kompanii czołgów. W każdej z nich było 18 czołgów: cztery plutony po 4 czołgi i dwa wozy tego typu w dowództwie. Chieftainy były w służbie liniowej do 1996, kiedy to zostały zastąpione przez FV4030/4 Challenger.

Czołg Chieftain i T-72, w czasie wymiany międzymuzealnej

Chieftainy były eksportowane, głównie do krajów Bliskiego Wschodu. W latach 1971-78 do Iranu dostarczono 750 czołgów tego typu. Wzięły one udział w wojnie z Irakiem, jednak dalsze dostawy zmodernizowanych pojazdów zniweczyła rewolucja islamska. Chieftainy eksportowano też do Iraku, Kuwejtu, Omanu i Jordanii. W Izraelu FV4201 w 1969 został wybrany jako podstawowy czołg dla IDF, wyprzedzając w testach francuskie AMX-30 i niemieckie Leopardy 1. Ze względów politycznych dostawa nie doszła jednak do skutku, a Izrael skoncentrował się na budowie własnego pojazdu tej klasy.

Czołg Chieftain w czasie transportu do Polski / Zdjęcie: MWL Bydgoszcz

Chieftain jest pojazdem o masie około 55 ton, uzbrojonym w gwintowaną 120-mm armatę L11A5. Amunicja do działa jest rozdzielnego ładowania. Początkowo jej zapas wynosił 53 naboje, później został zwiększony do 64 sztuk amunicji. Poza armatą czołg był uzbrojony w dwa 7,62-mm karabiny maszynowe: L8A1 sprzężony z armatą i L37A1 zamontowany na wieżyczce dowódcy (z możliwością prowadzenia ognia bez otwierania włazu). Początkowo w FV4201 stosowano też specjalny 12,7-mm karabin maszynowy L21A1 zamontowany na kołysce armaty i służący do wstrzeliwania się do celu oraz oceny odległości. Wraz z rozwojem optoelektroniki, zrezygnowano z tego rodzaju uzbrojenia.

Minister Radosław Sikorski w otoczeniu zaproszonych gości, w tym kombatanów z 1. Dywizji Panczernej gen. Maczka / Zdjęcia: Krzysztof Winięcki

Zespołem napędowym Chieftaina był dwusuwowy silnik wysokoprężny o mocy 750 KM, przy czym w prototypach i pierwszych seriach pojazdów stosowano znacznie słabszą jednostkę napędową, której moc zwiększano w kolejnych seriach pojazdów. Prędkość czołgu wynosiła 48 km/h na szosie i około 30 km/h w terenie. Przód kadłuba i wieża czołgu są odlewane, a stosunkowo niską sylwetkę i duże pochYLENIA przedniego pancerza osiągnięto poprzez zastosowanie półleżącej pozycji kierowcy.